

Aarhus. I den senere Tid har jeg hørt et Ord udtale, der hedder „Kjøbenhavnriet“. Jeg for mit Vedkommende tager Afstand fra det Ord. Jeg holder ikke af det, det kan let indeholde Misforståelser og gjøre Skade. Men forsaavidt det Ord skal forstås som Modstand mod Centralisationen i Kjøbenhavn af alt Muligt, kan jeg slutte mig dertil, idet jeg anser en saadan Centralisation for meget uheldig for det øvrige Land, særlig Sjælland. Men er man en Modstander af Centralisationen i Kjøbenhavn, forekommer det mig, at den eneste Maade at bryde den paa er ved at skabe et Moment, som netop er i Stand til at tage Kampen op mod den. Man veed, at efter Naturens Love tiltrække de store Begreber de smaa, og for at denne Tiltrækning til Kjøbenhavn ikke fremtidig skal finde Sted, gjælder det netop om at skabe et saadant stort Begreb et andet Sted. For Sjællands Vedkommende kan det kun blive Aarhus. Naar man altsaa vil modvirke Centralisationen i Kjøbenhavn, har man kun den Vej at gaa at skabe en kraftig By, der kan tage Konkurrencen op imod den, og den eneste By, der har Betingelserne, er da absolut Aarhus. Man kunde sige derimod: Ja, men saa kommer man til en Centralisation for Sjælland i Aarhus. Det kan mulig blive Tilfældet, men den Dag den Sorg, skulde den tage Overhaand, finde vi nok Udveie til ogsaa at bryde den, men nu at gaa til at lægge en Bid i Viborg, en anden i Skanderborg, en tredje i Aalborg, er at sprede Kræfterne. Vil man Modstand mod Centralisationen i Kjøbenhavn, har man kun Et — at lade Aarhus være Banebryder paa den Vej. Forøvrigt forekommer det mig, at det var billigt mod Aarhus, om den ved denne Leilighed fik en lille Smule Erstatning, idet der jo for nogle Aar siden berøvedes den ikke mindre end 70 Familier derved, at Fernbanebestyrelsen blev flyttet til Kjøbenhavn. Med disse Ord skal jeg tillade mig at anbefale det høie Thing, at man til den Behandling ændrer Lovforslaget saaledes, at det jydsk Arkiv bliver lagt i Aarhus.

Første Viceformand. (Blouge) Jeg har ikke villet afbryde den ærede Taler, men han kom egentlig temmelig langt bort fra Sagen. Her er jo slet ikke Tale om et Universitet i Aarhus, og jeg tror, at han i saa Henseende kan være ganske rolig; der er Ingen, der i Diebløkket bekymrer sig om den Sag.

Frijs: Jeg er tildels enig med den ærede sidste Taler i, hvad han sagde, navn-

lig i det Punkt, at Aarhus bør foretrækkes for Viborg. Jeg finder, at baade i Følge Beliggenheden og Populationsforholdene er Aarhus det bedste Sted i Sjælland til Samling af de her omhandlede Sager. Det er Sjællands største By, ligesom den ogsaa efterhaanden er bleven Sædet for forskellige Institutioner. Naar den høitæredede Minister sagde, at Viborg var Centralpunktet i Sjælland, tror jeg, at det er ganske rigtigt, naar man afmaaler det paa Kort og med Passer, men det er ganske sikkert urigtigt, naar man ser paa Befolknings- og Kommunikationsforholdene. Jeg tror heller ikke, at Beliggenheden har været den egentlige Grund til at foretrække Viborg, jeg tror, at Grunden har været en vis Pietetsfølelse lige overfor den gamle jydsk Hovedstad. Derfor skulde denne Statsanstalt anbringes i Viborg i Stedet for i en nyere By som Aarhus, der mere har et kommercielt Præg. Jeg kan imidlertid ikke gaa ind paa denne Anskuelse. Viborg er for saa mange Aar siden blevet dekapitaliseret i Sjælland, at man ikke kan hjælpe den op ved en saadan Foranstaltning, og jeg skulde paa ingen Maade være fjed af, om de Regjeringsinstitutioner af større Betydning, der nu have Sæde i Viborg, bleve flyttede til Aarhus.

Blom: Jeg skal allerførst udtale en Tak til den høitæredede Kultusminister for, at han har ført denne Sag frem, og for, at det er lykkedes ham at føre den saa langt igjennem, at vi tør haabe virkelig at faae den endelig bragt til Ende i denne Session, saa at den kan sætte Frugt i en endelig Vedtagelse af Loven. Naar der fra to forskellige Sider er bleven gjort gjældende forskellige Hensigtsmæssighedshensyn for at lægge Provindsialarkivet for Nørrejylland i Aarhus i Stedet for i Viborg, skal jeg for min Del ikke videre bestride disse Hensigtsmæssighedshensyn, ihvorvel det forekommer mig, at de ere bleve en hel Del overdrevne. Jeg sjiønner ikke, at det, at der kommer mange Menneker til Aarhus i andre Diemed, vil have nogen synderlig Indflydelse paa Besøget i det Provindsialarkiv, vi agte at oprette. De Folk, som ville søge et Provindsialarkiv og arbejde der, ere ikke Folk, som komme tilfældigvis i andre Orinder til denne By. De komme ikke for at søge Laan i en Kreditkasse, for at betale Renter eller for at henvende sig til en eller anden Institution. De Folk, som ville søge til dette Arkiv, ere Folk, som alene reise til Byen for at arbejde i Arkivet. Et arbejde i et saadant Arkiv er ikke Noget, man gjør tilfældigvis efter en pludselig Indfølelse; dertil er det et